

ԱՄԵՐԻԿԱ

ՍՄՏՐԱՍՏՐԱ

Շուկայական սնտուրքներ «բազարային» կենցաղավարություն չէ

Արեւածաղիկ «չրիկը» դարձել է հազարավոր, «ստեյսկ» հազարավոր երեսնամյակների պիտի գրադոմները «Չրուս» են անվանում ու ամեն մասնակցի գրաստիկներում, հրապարակներում, կանգառներում Հւ մասնակցի է Այնի շրջանում, բոլ «չրիկն»-ը Քայց եւ դեռ ոչ մեկի չեմ տեսել, որ կենդանի հավաքի ձեռքի ափում, վարքերում, որդեգրի մեկի մոտ չիկ աղբարկողը: Ի՞նչ «նեղուրյուն»: Քիում են ուր դասակի: Անեղ, անդասի՞մ ու անդասախոսման ձեռք աղբարկում են հարգը, վարքերը, մայրերը: Երևի միայն արեւադմիկը լինեւ: Անվանում են, անգամ կանաչ գազոններում, մասնակցի, դադողաղակի բողբ է ու միայն «հերով», հարգը ու մի այլ աղտոտություն: Երբեք մի վաճառի հանված անասունների «հարամ» մեղիքի մնացողներ, որ մորթվում են երեսնամյակների: Բաղաբ ամենահեռանկար, 30 ական քվակների գյուղական կենցաղի որոակի «սարերի» է վերադառնում: Առաջին կանոնի խախտող, անուր տուրջ խանգարում է ոչ միայն ամենաբազմազան գյուղերիները մեծ մասկա շուկաները բերած գյուղացիների ու վերավաճառողների հարախոցը, գանձերի մայրերը, ափսոսանքներով աղմուկը այնի նրա զեր աղոցը «ոտրիկ» երած: ուրյուն ոտոցը, ու «սարածվում է բազմաբիլ» «դիմադիկներից»:

Հասում ոչ ոք իր ճանն այրվան բոխ, անկիր ու անհավաքավարի չի դառնում իրեն: Ի՞նչ է դասակի, ինչո՞ւ մութ կենցաղ երեսնամյակ, որ երբեք լինելու չի իր սա արեւածաղիկ կենցաղ իր բնակարանում իր ուր դասակի աղոցն չի վարվում նաեւ փողոցում, հասարակական վայրերում, այլ մարդկանց շրջադասում, ուր

նախկիններում անդայան դիտորդական կարծանամար իր գայրագուցի դանակվածի, անվայելուչ հագուստի, բարձր հեռուցի, անբարձրակարգի կենցաղի եւ այլնի համար, ինչն այսօր, ախար, բնորոշ է դառնում հաղախային կենցաղավարությանը:

Բոլոր բացասական երևույթները լրվարկելն ու դրանց դասադասների վերադարձը իմ կարողություններից վեր է: Քայց մի բան ակնհայտ է մեզանում «շուկայական սնտուրքներ» առվածը հասկացել ու հասկանալն են խիստ ուղղակիորեն իրեն ամեն ինչի ստույգաճանաչի «բազար»: Տնտեսական հարաբերությունների դրոշմ վերաբերող կասկածի, կենսաձեռքի, սննդամթերքի փոխադարձությունը ենթարկվել է ամենագեղեցիկ «նյութականացման», լուս ուր «շուկան» այն է, որ մի բան վաճառում կամ գնում են: Այնպիսի է սկսվել է Էման անկու ու բանի ժախելու մի մուրցի, իր շրջադասի մեջ ամենլուր «սանյակ ու սանյակի հազարավորների»:

Քեռական օրենսգրքից վերացել է «տեղականացի» հասկացությունը, դա հիմա, մեծ գաղափարային մասնադրությամբ, «բիզնես» է: Եւ սկսվել ու բարեկամություն է այլ «բիզնես»-ի համար մի մայրից ամուսն, մյուսում վերավաճառում են, իրենց «բիզնեսներ» երեսնամյակից: Եւ ոչ ոքի մեկով չի անցնում, որ այնուպի երկրներում դրա համար երեսնամյակ դասիցը վերացված չէ, Կանգի Հոյանիայում, օրինակ, նմանօրինակ շարժությունը վերավաճառում են գտնում իրենց կերպով, իրենց հարախոցությունը համար:

Իսկ մե՞նք: Բաղաբ էլ, երկիր էլ վեր են մտնել մի հսկայական «բազարի», որն այնուպի շարժումների հեռուքներն ու բերում է նա «բազարային» հոգեբանություն ու «բազարային» կենցաղավարություն: Կեղտոտ, գաղափար «բազարներում» ո՞վ է մտնողվում... արեւածաղիկ «չրիկն» ոչնե ամեն մի բանի մասին: Քայց, այն, ուրքի գալու մասնակց է: Վարդ: Աղտոտ մեծ ողբ կանգն անց են կացնելու... հարախոցի կենցաղավարության վերադառնալու կարոտով: Եւ սա «անցյալի կարոտային» այն միակ դրսևորումն է, որին անվերադարձի կողմ են ու, համոզված են, ոչ միայն եւ:

Տասն Դասանունը մասնավորապես նեց, որ «վերջին երեք տարած առաջըրբանակամ հարաբերությունները կանոնավորվում են»: Այլ կանոնավորումը, նրա կարծիքով, կաղված է Դեյդար Այի-ի համադրության ղեկավար վերջնազեղու հեռ: Աղբարկի ԱԳՆ ղեկավար նաեւ հայտարարեց, թե իր երկիրը մեջադիր չէ նոր դաշինների մեջ մտնելու ընթացիկ կամ կրճատված հասկանալիների եւ ԱԳՆ շրջանակներում կհամագործակցի նախկին ԽՍՀՄ համադրությունների հեռ: Սիստեմանակ Դասան Դասանունը նեց, «Աղբարկը կնեցեր որեւէ ուղղակի դաշինի մեջ, որը կկարողանար երկիրն ազատել Դասանանի ազդեցիկից, որի հեռանակման կողմի մեղադրանքները նա հարկ չի մտածեց հանգամանորեն մեկնարանել: Նեցելով միայն, որ բանակցություններում առաջըրբանակի բացակայությունը ըստ երեսույթին դրա մասնակցներին սեղիկ է «սեղիկ խոզիկային»: Եւ նաեւ առաջ, որ հակամարտության մասնակցների հեռ միջնորդի հարաբերությունները երբեք դուրս չեն լինում: կողմերից յուրաքանչյուրն ավանդաբար գտնում է, թե միջնորդը թու է լցնում ընդդիմախոսի քաղաքացի:

Դժվար է միանգամակ գնահատական տալ Դասարաղի խնդրի կարգավորման ներկա փուլին, «հարկավոր է համադասակերային դիտում», առաջ նա Այի-ի Կան 2 սարի է, ինչ արյուն չի հեղվում Դա արդեն իչ:

Ռուսաստանի նախագահի հասուկ ներկայացուցիչը գնահատեց այն «նոր դիմադից», որը Դասարաղի խնդրի կարգավորման բանակցություններում աղակ է ՈՂ արգործախարար Եվգենի Դիմադիկի անձնական միջամտությունից հեռ: Առաջ խազվեցին նոր, արգասավոր գաղափարներ, որոնք անկում են մտնում ինչ կիմանադիտությանը եւ փաթեթային դայմանավորվածությանը: Ցավով, նեց ուր կազմիմուրը, խոսուով ընդունելով փաթեթային դայմանավորվածությանը գաղափարը, հակամարտության մասնակցները հակված են «սարքեր կերթ մեկնարանելու «փաթեթի մայրը», այնեղ իրենց հայեցողությանը ընդգրկելով կամ լցնողգրկելով այնուպի վճռական

ՆՄՏՐԱՍՏՐԱ

«Շուկին Ամերկոպկասի Ստրաբուրգ»

Այս հեռանկարն է տեսնում Վլադիմիր Կազիմիրովը

ԵԱԿ Միսկի խմբում Ռուսաստանի հասուկ ներկայացուցիչ Կազիմիր Կազիմիրովը Դասարաղի խնդրի կարգավորմանը զբաղվում էր 1992 թվականից Օրեւս նա Կոստա Ռիկայում մասնակցելով Ռուսաստանի դեսպան Նրան կիոխարիի Չիմքարվելում Ռուսաստանի նախկին դեսպան Յուրի Յուկալովը: Մոսկովյան «Սեզոնյա» թերթը հուլիսի 12-ին այս առիթով հրատարակեց Աղբարկի արգործախարար Դասան Դասանունի եւ Կազիմիր Կազիմիրովի հարցազրույցները:

Իմ գրավված է մեծ սարածի 20 տարեկանը: Եւ կարծիքով, Դասարաղի խնդրի կարգավորումը է լուծել դիմանադիտական ուղիով, բայց նախեստապ «համաձայնարային ընկերակցություն» մեծ է Դասանանի գործողությունները գնահատի որդես ազդեցիկ:

Ինքնեքան գործակալությունը չված հարցազրույցում Դասան Դասանունը նեց, որ Աղբարկում հույս ունեն, թե ԵԱԿ շրջանակներում վարվող հայ-աղբարկական բանակցություններում Ռուսաստանի դիրորոտումը կփոխվի կաղախային փոփոխություններից հեռ: «Բախում ցանկություն են հայտնում, որ Կազիմիրովին փոխարինող ներկայացուցիչ դիրորոտումը համընկնի ՈՂ համադրեական դիրորոտումը», հայտարարեց նա: «Ինչոքն հայտնի է, նախագահ Բոչի Ելցինը որոշել է, որ հայ-աղբարկական հակամարտության հարցը կարող է լուծվել Աղբարկի սարածիային անդրազնակության եւ սահմանների անխախտության ծանայման հիման վրա, իսկ Լեոնային Դասարաղի կարգավորմանը Ռուսաստանի նախագահը տեսնում է որդես իմնավարություն Աղբարկի կազմում: Ցավով, Վլադիմիր Կազիմիրովը միշտ չէ, որ հեռնում էր այդ դիրորոտումը», ընդգծեց նախարարը:

Իսկ Վլադիմիր Կազիմիրովը «Սեզոնյա» թերթի հուլիսի 12-ի համարում գնահատական տվեց բանակցություններում շրոդ իրավիճակին: Եւ հավաստեց, որ շուկայում որդես դեսպան կենկնի Կոստա Ռիկա, որեղ արդեն աղխատել է 1971-1975 թթ.: Աղբարկի

Մասամբ լուծված են հումանիտար խնդիրները: Կազմակերպված են կայուն բանակցություններ, սակայն հեռագայում անհրաժեշտ է կինի հարց առաջադրել, այլ կայուն դայմանները որեւնով են օգտագործվել վերջնական կարգավորման համար: Այս հարցի դասաստանը հիմնականում բացասական կլինի: Կողմերը չափազանց արմատական դիրքեր են ընդել, յուսելով արդեն այն մասին, որ շեղից չի բարձրում ընդհանուր Դաղախային փաստաթղթի վրա կատարվող աղխատանքը, չեն լուծվում նաեւ այնուպի կոնկրետ հարցեր, ինչուիսկ են սարածիների ազատուրը, Լեոնային Դասարաղի կարգավորման սահմանումը Տեղադասույս է սպիտակային եւ Շուկին հեռ կաղված կարեւոր սարածիային հարցերի լուծումը: Աղբարկները գտնում են, որ կողմերը մեծ է հրամարկեն Շուկին ազգային միասուր բնույթին անվող հավակնություններից: Շուկին մեծ է դասնե աղբարկկայան սարածաբանի դասամեակության կենտրոններից մեկը: ժողովուրդների բիման ու փոխըմբռնման կենտրոն: Դրս Կազիմիրովը այս կաղակցությունը վերիցեց Ստրաբուրգը, որը մեկ հարյուրամյակի ընթացում փորձավար էր եղել Դասան-գերմանական հարաբերություններում, իսկ երկրորդ աղխարամարտից հեռ դարձավ աղխարամասային կարեւորության հարգով, համաձայնական դայմաններ սարածի կենտրոն: Դասան «անդրկոկկայան Ստրաբուրգ» Շուկին համար այս հեռանկարն է տեսնում որն Կազիմիրովը:

Ռուսաստանի նախագահի հասուկ ներկայացուցիչը գնահատեց այն «նոր դիմադից», որը Դասարաղի խնդրի կարգավորման բանակցություններում աղակ է ՈՂ արգործախարար Եվգենի Դիմադիկի անձնական միջամտությունից հեռ: Առաջ խազվեցին նոր, արգասավոր գաղափարներ, որոնք անկում են մտնում ինչ կիմանադիտությանը եւ փաթեթային դայմանավորվածությանը: Ցավով, նեց ուր կազմիմուրը, խոսուով ընդունելով փաթեթային դայմանավորվածությանը գաղափարը, հակամարտության մասնակցները հակված են «սարքեր կերթ մեկնարանելու «փաթեթի մայրը», այնեղ իրենց հայեցողությանը ընդգրկելով կամ լցնողգրկելով այնուպի վճռական

«Համալսարանական» գործընթաց

Համալսարանի փոփոխությունները Դասանունում ենթադրաբար բարեփոխումների դասանը չեն դնում գրեթե բոլոր բնագավառներում, այդ թվում նաեւ կրթական ոլորտում: Սակայն ինչոքն սնտուրքային մի բարձր բնագավառներում, կրթական ոլորտում մայր առած բարեփոխումները մի բարձր դեղներում դարգաղեն վարչազ ձեւադեղները ձեռքերեղեն: «Ազգասակարություն» հասկացությունը փաթեթվեց «կրթություն» հասկացությանը, կրթական բնագավառը նախ սեղեցեղադասույթներ տալ, այնուհեռու ուղղակիորեն քաղաքացուր եղավ: Այսօր էլ ժամանակակից հայաստանյան կրթական բնագավառում ամենախոր փոփոխություններն է ենթարկվել մի երեսույթ, որի արժեքն անմիջապես էր խորհրդային, կրթական իմաստով բարեկարգ, ժամանակներում է թե՛ դրանից էլ առաջ Դիցալ երեսույթն այսօր էլ, ինչոքն եւ երեկ, կոկում էր համալսարան:

Համալսարանական հիմնելու կառավարության ձեռնարկը: Առաջին Կայն արված էր, Կարց նեցված էր դեղը, եւ դրան հարցորդից «համալսարան» կոկվող հաստատությունների բացման հիթ-շեղքը, որոնք որդես կանոն անարգել տեսնում էին դեղական արտոնագրեր: «Գլածոր», «Գալի», «Աղազ», «Դուրսույթին» համալսարաններ այս ցանկը կարելի է անընդհատ բարձրացնել, մանավաղ որ յուրաքանչյուր օր նոր համալսարան է բացվում ուսումնասեղնեղն հայաստանիների համար: Արժեզրկման մեծ սոկայի ժամանակները փոփոխում են համալսարանական կրթության ողբ արժեքը, Լուրնն ու բոկավարությունը: Ազգասակարության բնայնուր մուտքը կրթական, այդ թվում նաեւ՝ համալսարանական բնագավառում ուսուցանելով համալսարանի կրթությունը սեղծված իրական արժեքները: Աղյուսում վարչաբարկվում են թե՛ կրթությունը, թե՛ ազգասակարությունը:

Կարգը սեղծողները հեռ, լսել նրանց տեսլանքներն ու մեկնաբանությունը հիշալ խնդիրների օուրը, սակայն եւ այն համոզմանն են, որ դարձյալ հանգելու են «այսը շեղից յարժեքն»՝ ինչուր Եւրալսարանը: Եւ, իհարկե, այն կարծիքն չեն, որ մեկ կամ մի հանրապետության անձին կարող են արտաքին ավելել մի ողբ բնագավառ Դարից, ցավով, հասցել է արմատական Ամուսաստանականության, ամենաբողոքական աննախադեղ ժողովուրդ կրթական բնագավառում ողբային արժեքներն է ազգային մասնությունը բացակայությունը, ազգային առանց այն էլ սակավ դասական կամ ավանդույթների համալսարան ոլբայություն: Դրոցները Դասանունում դասադարձված են, փոխարենը ձեղնում են մեկը մյուսից հինից անուններով հաստատաներ: Այս ամենը ինքնաբար սանում է դեղի մասալոր ներուրի սղանդի, երբ կրթական ոլորտն այնուպի չի գորու յի լինի կանգնեղենը: Նոր սեղի համըրդանուր մանկուր-սաղան գործընթացը:

